

28 januar 1941

10/41 P.

Kjære herr Fredriksen !

Takk for Deres elskverdige brev av 10 januar d.å.

Jeg er ganske enig i det som De er inne på, og som arkitekt Eugen Nielsen også har nevnt i sitt brev av 28 desember ifjor, at vi bør søke å rette på den vrangforestilling, at Nasjonal Samling's ideologi er en kopi av nasjonalsosialisme og fascisme. Forholdet er det, at Vidkun Quisling har syslet med de begreper som nu danner grunnlaget for Nasjonal Samlings ideologi, helt siden sin tidligste ungdom.

Jeg traff ham først i 1918 da jeg tjenestegjorde som handelsråd ved den norske legasjon i Petrograd. Quisling var dengang militær attaché ved legasjonen. Vi leiet sammen en liten leilighet, og der tilbrakte vi to våre kvelder gjennom flere måneder, - foruten at vi samarbeidet ved legasjonen fra morgen til kveld.

Det var under de ekstraordinære forhold som hersket i Russland i begynnelsen av bolsjevikrevolusjonen, at jeg lærte å kjenne, - og vel også å forstå - den mest egenartede og interessante personlighet jeg har truffet i mitt liv.

Jeg hadde dengang selv ganske store ideer om mine egne kunnskaper, og en betydelig tillit til mitt eget skjønn. Foruten de militære, utenrikspolitiske og kommersielle kunnskaper og erfaringer som jeg hadde erhvervet meg, hadde jeg også gjennom mange år anvendt ^{skillig} at-

Herr fylkesfører Sigurd Fredriksen,

T r o m s ø.

tid på å studere historie og sosialøkonomi. Men under samværet med Vidkun Quisling ble jeg skolegutt igjen. På alle de områder hvor jeg men^t jeg kunne noe, var hans kunnskaper og hans innsikt så betydelig, at jeg fikk følelsen av at det lille jeg visste, var for ingenting å regne.

Det ble meg dessuten mere og mere klart at Vidkun Quisling også i en fantastisk grad behersket en hel rekke fag uten om de områder hvor jeg også i noen grad var orientert. Alle hans militære samtidige og en hel del andre militære kolleger kjenner således til at han er en fremragende matematiker, astronom, fysiker og kjemiker. Mindre kjent er det kanskje at han har nedlagt et veldig arbeide på studiet av filosofi. Allerede i 1918 hadde han ferdigskrevet utkastet til et filosofisk verk om "Universismen", som han siden den gang den hele tid har fortsatt å arbeide med nå i over tyve år, men som ennå ikke er utkommet. Geografisk vitenskap har han studert siden sin ungdom, og jeg er ikke bange for å si at jeg antar han er vår tids største geografiske vitenskapsmann.

Der finnes i det hele tatt ikke det område av vitenskap eller av kunst hvor Vidkun Quisling ikke sitter inne med meget betydelige kunnskaper og med fremragende innsikt. Han er en Polyhistor av sjeldent format, en av de få som dukker opp i historien, nu og da, med store mellomrom, og som evner å tilegne seg hele sin egen tids-epokes kunnskaper og innsikt. For meg står han som det tyvende århundredes Leonardo da Vinci.

Året 1918 var bolsjevikrevolusjonens redselsperiode fremfor noen annen. Under Kerenskiiperioden i 1917 var alle bånd blitt løsnet. Henimot 2 millioner soldater hadde forlatt grensene og drog omkring med sine våpen og sin ammunisjon på landsbygden i Rüssland og herjet og regjerte, - uten orden og uten disiplin. Gendarmeriet og politiet var oppløst, og en hel del av tjenestemennene i disse etater

var slått ihjel. Alle arresterte forbrytere av enhver art var blitt sluppet ut av fengslene og drev sin trafikk uten restriksjoner. Og under alt dette søkte en liten, men samorganisert krets på noen tusen marxistiske bolsjeviker å tilrive seg makten,- på det grunnlaget, at alle de som hadde vist seg å duge til noe i samfundet, og alle de som hadde deltatt i samfundsadministrasjonen, var utbyttere og samfundsfiender og skulle "likvideres". Bolsjevikenes "Machtübernahme" ble et blodbad, hvortil der vel ikke finnes så svært mange sidestykker i historien.

Det var under inntrykket av denne redsel at det i Quislings sinn begynte å forme seg tanken om at han kanskje hadde den oppgave i tilværelsen å søke og forhindre at noe lignende skulle hende i hans eget prektige land. Det var under trykket av disse blodige begivenheter at han begynte å bearbeide sine opptegnelser og notater fra tidligere tider om politikk og utforme retningslinjene for de nasjonale statsdannelser og for den internasjonale politikk, som skulle kunne forhindre de evige krige som Europa i de senere århundreder hadde vært hjemsoekt av, og som videre skulle kunne forhindre denslags utglidninger som vi dengang daglig var vidner til i Russland. Og jeg hadde den ære de fleste kvelder gjennom mange måneder å være medarbeider under dette.

Allerede dengang ble begrepet "Nasjonal Samling" skapt, ²⁰ i den retning som foran er antydnet idet Quisling mente at grunnlaget for en ~~sann~~utvikling av politikken måtte bygge på ideologien om samarbeide mellom alle klasser av samfundet og på ideologien om "noblesse oblige", hvilket i praksis ^{vil si} ~~går ut på~~ at de som betros ansvarsfulle stillinger av en eller annen art i samfundet,- også skal holdes ansvarlige for hvordan de røker sitt kall. Og jo større oppgavene er, desto større må også denne ansvarsbevissthet være.

De problemer som hang sammen med forholdet mellom de slaviske og de germanske folk på det europeiske kontinent, ble undergitt en inngående behandling. Grunnlaget for Quislings bok "Russland og V"

som jeg senere skal omtale, ble herunder lagt.

Ideene om politisk samarbeide mellom det tyske rike og de skandinaviske folk var både hos Quisling og hos meg gamle ideer, som vi begge hadde tumlet med siden vår ungdom. Quisling la den som-meren et stort arbeide på å utforme disse tanker som politiske teser.

Senhøstes 1918 ble den norske legasjon trukket tilbake å fra Russland, og Quisling ble noen tid senere militærattaché og le-gasjonssekretær i Helsingfors. Så kom hans arbeide for Nansen og for Nasjonenes forbund, som alle kjenner. Og Quisling kom til å oppholde seg i Russland mere eller mindre sammenhengende fremover til slutten av 1929. De 3 siste årene 1927-1929 bestyrte han den britiske am-bassade i Russland i en periode da den diplomatiske forbindelse melle Russland og det britiske rike var brutt.

Det meste av denne tid var også jeg stadig i Russland. Quisling og jeg holdt alltid kontakten med hverandre ved like. Og ustanselig når vi traff hverandre, gjenopptok Quisling diskusjonene om den politiske nyordning som forestod rundt om i landene i Europa, som var nødvendiggjort gjennom det tidhverv som vi nu gjennomlevet. For meg var disse stadig tilbakevendende diskusjoner om disse fasci-nerende emner opplevelser som jeg aldri glemmer.

Så kom vinteren 1929/30. Quisling holdt seg nøye under-rettet om den politiske utvikling her hjemme og følte klarere og kla-rere, at hvis der ikke ble grepet inn, ville vårt fedreland lide sam-me vanskjebne som Russland under marxismens forbannelse.

Julen 1929 kom han tilbake fra Russland. Den diplomatiske forbindelse mellom Russland og det britiske rike var da gjenoppret-tet, og han hadde overlevert ambassaden til den nye britiske ambas-sadør i Sovjetsamveldet. Han hadde da anledning til å ta over en ell-
-de annen ansvarsfull stilling i diplomatiet eller i arméen hvis han hadde villet. Men han hadde besluttet å oppgi alt sådant for å ofre seg helt for sitt fedreland.

De to menn som han straks innviet i sine planer, var Fridtjof Nansen og meg. Men da skjedde den ulykke at Fridtjof Nansen ble syk kort etter nyttår 1930 og til slutt døde i mai det året.

Den videre del av Vidkun Quislings historie er nu vel kjent av alle som interesserer seg for Nasjonal Samling og for Quislings person.

På basis av sine erfaringer fra Russland skrev han våren og sommeren 1930 i Tidens Tegn artikkelserien "Russland og Vi", som senere fremkom i bokform.

Han tok frem og bearbeidet videre sine notater fra 1918, som han utgav i 2 småskrifter, Program og Retningslinjer for "Den Nordiske folkereisning i Norge".

Quislings opprinnelige idé fra Russland i 1918 var jo å begynne på den indre front med en nasjonal samlingsbevegelse under navn av "Nasjonal Samling", og så ta fatt på den utenrikspolitiske del av programmet med en nasjonal samlingsbevegelse i Norge som utgangspunkt.

Da arbeidet med å grunnlegge bevegelsen i Norge så endelig ble tatt opp vinteren 1929-30, fantes der allerede parallelle bevegelse, eller iallfall tilløp til sådanne bevegelse, i flere land, og bevegelsen her hos oss fikk navnet "Den Nordiske folkereisning i Norge", idet Quisling hadde den tanke at for å oppnå fredelig samarbeide mellom nasjonene måtte man bli kvitt den marxistisk-jødiske internasjonalisme som forgiftet folkesjelen hos alle nordiske folk. De forskjellige nordiske (germanske) folkeslag måtte finne tilbake til prinsippene for sin nasjonale egenart og bygge på disse. Der måtte utvikles "Nordiske folkereisninger" rundt om i de land, hvis befolkning var overveiende av germansk (nordisk) rase. Først da ville der være en mulighet for at klassekampen innen de forskjellige nordiske land kunne forsvinne, og at der kunne skapes et fredelig og lykkelig samarbeide mellom de forskjellige klasser innen folkene og

mellom de nordiske folk innbyrdes.

Jeg skal ikke komme nærmere inn på hvorledes Vidkun Quislin oppbygning av "Den Nordiske folkereisning i Norge" førte til at han i 1931 ble krigsminister i en bonderegjering. Jeg skal heller ikke komme inn på grunnene til at han i 1933 dannet sitt eget politiske parti og forlot betegnelsen den "Nordiske folkereisning" til fordel for "Nasjonal Samling". Hans videre kamp frem igjennom årene er også alt for godt kjent til at jeg behøver å fortelle noe om den. Jeg vil kun si at hans bok "Russland og Vi", som utkom i 1930, etter de 10 år som er gått siden den ble skrevet, ikke har tappt noe av sin aktualitet og bør studeres av enhver som interesserer seg for den omlegning av politikk som foregår rundt omkring i Europas land nå.

Og hva Programmet og Retningslinjene for "Den nordiske folkereisning", som også utkom i 1930, angår, så er dette perler av politisk og filosofisk tenkning som bør kunne så å si utenat av enhver som går inn for den politiske nyreisning i vårt fedreland.

Vi i Nasjonal Samling bør være stolte av at ideologien for den bevegelse som vi nu kjemper for, ble utformet mens ennå den forrige verdenskrig raste. På svært mange områder har denne ideologi idéen tilfelles med nasjonalsosialisme og fascisme. Men begge disse bevegelsene i Tyskland og Italia er jo sterkt preget av de spesielle politiske forhold som det germanske Tyske Rike og det latinske Italia har gjennomlevet, og som vi her langt i nord tidligere i det vesentlige har stått utenfor.

Det er det forhold at Nasjonal Samlings ideologi er bygget opp på selvstendig nordisk og norsk tenkning uten påvirkning utenfra, som for oss nordmenn gir denne ideologi sin særegne charme.

Gjenpart av dette brev har jeg sendt direkte til herr Eugen Nielsen.

Med de vennligste hilsener er jeg,

Deres ærbødige

Frederik Frytz (sign)

Heil og Sæl !

30. oktober 2001

Bjørn Østring

Jeg håper du har mottatt min forsendelse vedr. Rettsmuseet i Trondheim og Anne G.

I forbindelse med mitt arbeide her i Trondheim er jeg kommet i besittelse av Frederik Prytz's korrespondanse fra den tiden han var Fylkesmann i Sør-Trøndelag. Jeg oversender deg et brev fra Prytz datert 28.01.41 til fylkesfører Sigurd Fredriksen i Tromsø.

Nederst på side 4 skriver han følgende:

"Han hadde da anledning til å ta over en eller annen ansvarfull stilling i diplomatiet eller i armèn hvis han hadde villet".

I følge Oddvar Høidal tar nok Prytz noe hardt i. Som det framgår av hans bok var det på denne tiden svært vanskelig å komme inn i diplomatiet fra utsiden. Jeg har lagt ved kopier av Høidals bok.

Jeg håper dette er av interesse.

Videre ønsker jeg å spørre deg om en forordning som ble utgitt. Det gjelder:

"Ministerpresidentens forordning om fylkesførerens stilling"

Er du – eller INO i besittelse av denne forordningen, eller vet du hvor den kan skaffes? Jeg har drøftet saken med Collin-Nielsen men han erindrer ikke detaljene i denne saken. Se for øvrig mitt vedlegg.

Med vennlig hilsen

Tore Pettersen